

Aktuelt nyt

Af
Chefkonsulent, slag
Jette Søholm Petersen
M: +45 2171 7715
E: jtp@vfl.dk

Få konsulenthjælp til tabsopgørelser

Ved tab som følge af foderfejl, elsvigt el. lign., anbefales at få en konsulent til at beregne tabet samt indhente den nødvendige dokumentation. Det sikrer kvaliteten af opgørelsen, og giver forsikringselskaberne et godt og veldokumenteret grundlag til udbetaling og dækning af tab. Husk at konsulentens forbrug af tid dækkes af forsikringen.

Mange forskellige Grøn Vækst ansøgninger

Hen over sommeren har Fjerkræafdelingen endnu engang hjulpet et stort antal fjerkræproducenter med at søge støtte i Grøn Vækst puljen til mange forskellige teknikker, som gør fjerkræproduktionen mere miljøvenlig. Eksempler på teknikker er; varmevekslere til slagtekyllingestalde og etageanlæg til konsumæglæggere og opdræt. Derudover har vi hjulpet mange med at søge støtte til miljøvenlige investeringer i nye stalde og til renovering af eksisterende slagtekyllingestalde. Tiltagene har været mere energivenlig ventilation, opvarmning og belysning. Derudover er der søgt støtte til reduktion af næringsstofoverskuddet via teknik til kønsopdelt fodring af slagtekyllinger samt opslæmning af kyllingegødning til kyllingegylle.

Ingen af de ansøgte teknikker er med på teknologilisten, som Århus Universitet har lavet for at lette ansøgningsarbejdet. Derfor har det været nødvendigt at lave individuelle effektberegninger og beskrivelser for alle teknikkerne, ligesom der skulle vedlægges to tilbud for hver delinvestering. I nogle ansøgninger er der vedlagt op til 20 tilbud. For at kunne hjælpe alle de producenter, som ønskede at søge, har alle afdelingens konsulentkræfter været sat ind på at løse denne store opgave.

Mulighed for støtte til teknologisk udvikling hos økologiske fjerkræproducenter

Til denne ordning var der ansøgningsfrist den 18. september, så der har også lige været tryk på for at få hjulpet alle de økologer, der havde mulighed for og ønsker om at sætte turbo på udvikling og forbedring af deres bedrift via denne ordning. Igen er der stor variation i de teknologier, der er søgt støtte til - lige fra foderopbevarings- til afskalningssystemer.

Fokus på benproblemer hos slagtekyllinger

I den anden uge af september havde Dan-Hatch inviteret Leonardo Linare fra Aviagen Ltd. UK til Danmark for at diskutere forekomst af benproblemer hos slagtekyllinger. Leonardo besøgte en slagtekyllingeproducent og de forskellige foderstofproducenter for at diskutere foderrecepter. Den 13. september afsluttede Leonardo sit besøg med at præsentere sine nyeste resultater for medlemmer af Dansk Slagtefjerkræ's Produktionsudvalg. Leonardos budskaber var:

1. Stor ros til Danmark for at være et af de lande i hele verden, der leverer de bedste produktionsresultater for slagtekyllingerne.
2. Hel hvede tilsætning er OK, men vær opmærksom på kyllingernes ædeadfærd, og undgå en for kraftig fortynding af færdig foderets næringsstoffer. For meget hvede kan være negativt for kyllingernes dannelse og udvikling af knogler, brus og sener.
3. Foderstoffirmaerne går lige til underkanten med tilsætning af Ca og P i foderet. Dette gør produktionen meget følsom overfor variationer eller uhensigtsmæssigheder i pasningen, og som en følge deraf kan kyllingerne nemt komme i en mangelsituation.

Det var utroligt spændende, at høre Leonardo Linares indlæg. Han kom med nogle meget ærlige observationer og konklusioner og svarede meget velvilligt på spørgsmål fra tilhørerne. Vi fik alle godt stof med hjem til eftertanke!

Invitation til Temadag den 23. oktober 2013

Vedlagt dette nyhedsbrev får du en invitation til faglig temadag onsdag d. 23. oktober fra kl. 13 – 16.45 på Årslev Kro. Emnet er Fjerkræ driftsøkonomi og produktion. Målgruppen er alle fjerkræproducenter, konsulenter og andre interesserede. Som I kan se i vedlagte program kommer slagtekyllingeproducent Solveig Laursen og fortæller om, hvor meget hun får ud af alle tallene fra driftsgrensanalysen. Det er et super godt styringsredskab, når først man kommer helt ind bag tallene. I løbet af eftermiddagen kommer vi både op i helikopteren med forbrugertrends og strukturudvikling i landbruget og i detaljer med resultater fra Business Check og regnskab 2012. Som noget nyt får du også dugfriske tal med hjem om økonomien i at bruge varmeveksler og etageanlæg. Det er gratis at deltage i temadagen, men tilmelding er nødvendig i forhold til forplejningen.

Kursus om beskyttelse af slagtekyllinger den 6. november 2013

Årets andet lovpligtige kursus om beskyttelse af slagtekyllinger afholdes d. 6. november hos Videncentret for Landbrug. Programmet er vedlagt dette nyhedsbrev. Kurset er obligatorisk for alle nye slagtekyllingeproducenter og medarbejdere samt dem, der er blevet pålagt at deltage i kursus af myndighederne.

Vi opfordrer dog alle interesserede i at komme og være med, programmet er meget alsidigt og indeholder mange gode staldtips – lige til at bruge hjemme hos dine egne kyllinger. Endelig giver kurset en super god forståelse for den lovgivning, som slagtekyllingeproduktionen er underlagt, og sidst men ikke mindst er der masser af muligheder for at netværke og udveksle erfaringer med andre dygtige slagtekyllingeproducenter.

Prisen for at deltage er 500,- kr. og tilmelding er nødvendig.

Få nyhedsbrevet på mail

Tilmeld dig på: <http://nyhedsbreve.landbrugsinfo.dk>

Konsumæg

Af
Konsulent
Niels Finn Johansen
T: +45 2171 7768
E: nfj@vfl.dk

Skal økologiske høner spise havregryn?

Havre kan traditionelt kun indgå i æglæggerblandinger i mindre mængde. Det skyldes, at skaldelene på 25-30 pct. nedsætter energiindholdet for meget. Efter endnu en god høst i år er bunden røget ud af det økologiske havremarked. I øjeblikket er handlen med havre yderst begrænset, og prisniveauet er ca. 145 kr. pr. hkg. Måske er det blevet tid til at inddrage afskallet havre som fjerkræfoder.

Afskallet havre kontra hvede

Afskallet havre har samme energiindhold som vinterhvede, det skyldes et højere fedtindhold og et mindre stivelsesindhold. Proteinindholdet og proteinkvaliteten er dog væsentlig højere i havre. Der ca. 60 pct. mere af den altafgørende aminosyre methionin i afskallet havre end i hvede.

Hvad koster afskalningen?

Afskalningen til foderkvalitet betyder, at 25 pct. af havren renses fra. Dette medfører, at havre bliver 25 pct. dyrere efter afskalningen,

dertil kommer omkostningen til selve afskalningen. Skallerne har en lav værdi, men kan bruges som foder i andre sammenhænge, strøelse eller som brændsel. Det er ikke lykkedes os at finde en industriel lønafskaller, som kan afskalle større mængder havre til en fornuftig pris. Det kan formodentlig bedre betale sig at afskalle mindre partier på et gårdanlæg. Derved bortfalder transportomkostninger, og man beholder selv skallerne.

Efter en hurtig forespørgsel i Tyskland, har vi fået et tilbud på en brugt konsumafskaller til omkring 10.000 euro med en kapacitet på mellem 1 og 10 ton/time alt efter model. Et realistisk bud på en funktionelt afskaller inkl. installation er under 100.000 kr.

Spar på foderomkostninger

Havre er den stærkeste økologiske vårsædsart og giver i mange tilfælde også et højere udbytte end vinterhvede. For de producenter, der dyrker korn og/eller blander selv, er der en betydelig besparelse at hente ved at erstatte hvede eller triticale med afskallet havre. Ved stigende iblanding af havre kan man spare på de dyreste foderkomponenter som fiskemel, kartoffelprotein og soja. I tabel A ses 3 foderblandinger med henholdsvis 0 pct., 50 pct., og 100 pct. af kornandelen bestående af afskallet havre. Blandingerne er afstemte uden grovfoder, der tages forbehold for de angivne priser.

Hvad må havre koste?

Desto mere havre, der indgår i fuldfoderet,

desto mere proteinfoder kan den erstatte. I det viste regneeksempel ligger den maksimale pris for afskallet havre på 300 kr./hkg. Overskrides denne pris bliver blandingen med ren afskallet havre dyrere end blandingen med ren hvede, når hvede koster 230 kr./hkg. Den slags beregninger afhænger af mange faktorer og vil givetvis også afhænge af den enkelte bedrift.

Konklusion

Der er penge at spare ved at bruge afskallet havre til økologiske høns. Besparelsen afhænger af, hvor meget afskallet havre man blander i foderet, priserne på proteinfodermidler samt priserne for hvede og afskallet havre. Grundet den højere foderværdi må afskallet havre koste 10 til 30 pct. mere end hvede.

Havre er en af de mest robuste økologiske afgrøder, fordi den har et højt udbytte og en god ukrudtskonkurrenceevne og lykkedes på alle jorde. Derfor kan man på bedrifter, der avler eget foderkorn med fordel inkludere havre. Korn med høj proteinkvalitet kan blive en vigtig brik, når konventionelle fodermidler skal udfases.

Udfordringen er at finde den billigste måde at få afskallet havre på. Hvis man ikke selv ønsker at investere i en afskaller, skal man huske at inkludere eventuelle ekstraomkostninger til transport i kalkulationerne.

Tabel 1. Eksempler på foderpriser med tre niveauer af havre

Foder	Pris kr./hkg	100 % hvede	50 % havre 50 % hvede	100 % havre
Hvede	230	50	25	
Afskallet havre	230		25	57,25
Majs	290	10	11,4	10
Solsikke kage	325	8	8	8
Soya bønner	635	15	15	10
Fiskemel	1.140	3	1,5	0,5
Majs gluten	565	5	5	5
Calcium Carb.	45	4,5	4,10	4,25
Østersskaller	112	4,5	4,40	4,4
MCP	430	0,4	0,6	0,6
Fuldfoder kr./ 100 kg		335	324	293

Veterinært

Af
konsulent, dyrlæge, PhD
Susanne Kabell
M: +45 2171 7742
E: ska@vfl.dk

Nydannelser på overnæbbet af høniker / høner

Indenfor det seneste år er der flere steder set små knopper på overnæbbet hos både hvide og brune høner. Også hos et hold opdræt blev knopperne observeret i begyndelsen af 2013. Fjerkræklinikken fik først fotos og senere nogle kyllinger til undersøgelse. Resultat af undersøgelserne beskrives her.

Histopatologisk undersøgelse

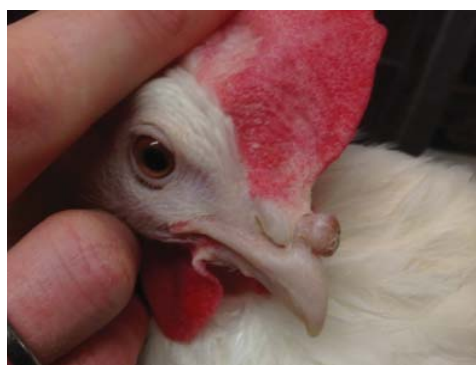
Væv fra nydannelserne blev skåret ud og

fixeret i formalin, og derefter behandlet til histologisk undersøgelse. Ved histologisk undersøgelse (HE farvning) kunne man se, at nydannelserne bestod af normalt forekommende vævsstrukturer. Epithelet (yderste hudceller) og det underliggende væv (epidermis) fra proximale del af overnæbbet strakte sig ud i næbknoppen, der også indeholdt andre elementer af normalt væv: erythrocytter, granulocytter og andre celler. På toppen af knopperne kunne der være nekrotiske forandringer og defekter i epithelet med tegn på blødning, og med bakteriehobe. Bakterierne skyldtes sandsynligvis sekundære infektioner, da der ikke blev fundet lagdelinger i vævet og heller ingen dybere liggende nekrotiske forandringer. Dog var der ødem (væskeudsvimning) i nogle af de interstitielle væv, hvor man kunne se, at cellerne, der holdes sammen af fine tråde, blev presset lidt fra hinanden. Ved basis af knoppen sås enkelte celler med intranucleære inklusionslegemer.

Disse inklusionslegemer kan skyldes virus, f.eks. papillomavirus, men de kan også være sekundære eller skyldes helt andre påvirkninger. Det kan altså ikke helt udelukkes, at knopperne har en smitsom årsag.

For at komme videre med opklaringen af mulige årsager til knopperne, vil det være nødvendigt at foretage en epidemiologisk analyse, dvs. indsamle en hel del data om de flokke, hvor knopperne ses. Herudover vil det være værdifuldt at undersøge væv fra dyr i meget tidlig fase af udviklingen for at vurdere, hvordan udviklingen foregår. Hvis man skal helt til bunds i sagen bør virusisolation fra forandrede væv forsøges.

Yderligere opklaring forudsætter, at der afsættes ressourcer og tages kontakt til kvalificerede dyrlæger og institutioner, der kan påtage sig opgaverne.

Billede 1. Ung LSL høne med næbknop

Billede 2. Ung LSL høne med næbknop

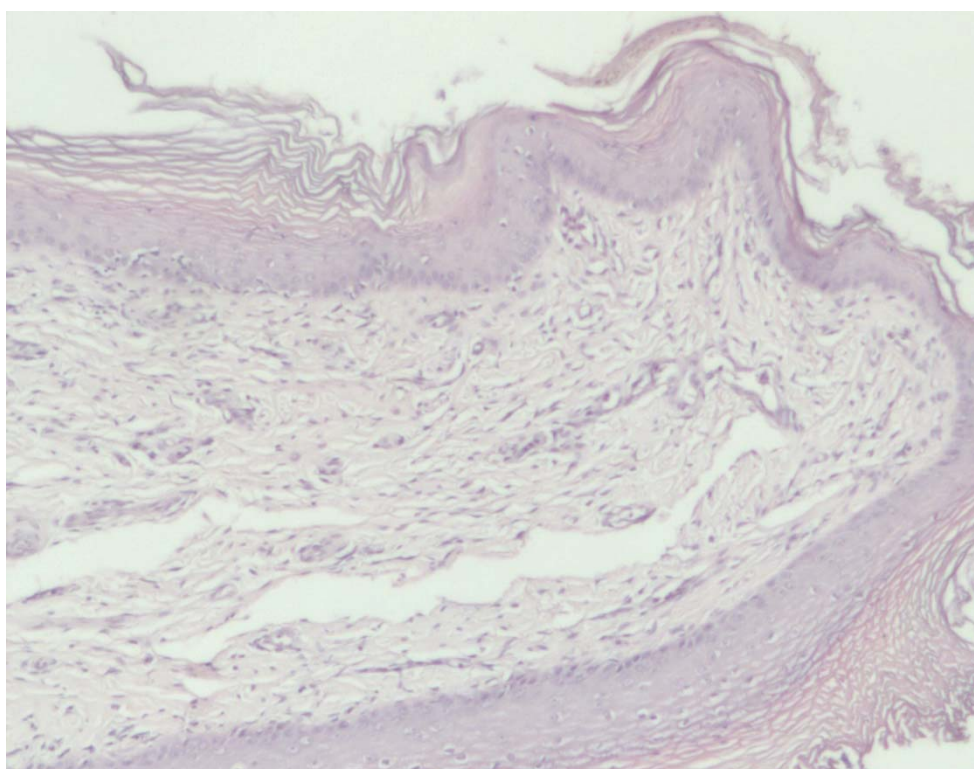
Billede 3. Knoppens bestaddele ligner det underliggende væv, dækket af hud

Billede 4. Opdrætskylling med næbknop

Billede 5. Gennemskåret næbknop

Billede 6. HE-farvet histologisk snit af næbknop. Knoppen består af normalt forekommende væv, her uden tegn på sekundære infektioner.

Slagtefjerkræ

Af
konsulent
Brian Eskildsen
T: +45 2171 7767
E: bre@vfl.dk

Marginalt højere proteinprocent i hvede høstet i 2013

For høståret 2013 viser de første analyseresultater en marginal stigende proteinprocent i hveden.

Der kan være stor variation i proteinprocenten mellem sorter og dyrkningssteder

Foderfirmaerne og Videncenter for Svineproduktion (VSP) melder, at proteinprocenten i årets første hvedepøver ligger lidt højere end for høståret 2012.

Proteinprocenten blev i 2012 af VSP målt til et gennemsnit på 8,9 procent, mens den gennemsnitlige proteinprocent for 2013 hidtil er målt til 9,1 procent. Men resultaterne viser også en stor variation i den målte proteinprocent i hveden indenfor samme ejendom og i forhold til dyrkningssted i landet.

Erfaringsmæssigt kan indholdet af protein i forskellige hvedeparter variere med op til 3 procentpoint.

Hvad betyder det for fodringen af slagtekyllinger efter høst 2013?

Brugen af hel hvede til slagtekyllinger er særligt kendetegnet ved gastæt opbevaring af hvede med et til tider højt vandindhold, mens andre producenter bruger "lagerfast" korn med en vandprocent omkring 14. Når både vandindhold og proteinindhold kan variere, er det særligt vigtigt at kende indholdet af vand og protein i hveden.

Foderfirmaernes vejledende hvedeprogram er baseret på lagerfast hvede. Slagtekyllingeproducenterne kan derfor med fordel justere på tildelingen af hel hvede i forhold til indholdet af både vand og protein.

Forskelligt indhold af protein i hveden påvirker slagtekyllingernes forsyning af aminosyrer. Det kan have en betydning for produktiviteten. Særligt kan foderudnyttelsen og brystkødsudbyttet blive påvirket negativt. Indholdet af andre næringsstoffer kan også blive reduceret, men for slagtekyllingen er det særligt proteinindholdet, der har betydning for produktiviteten.

Ud fra resultaterne fra boksforsøg og international litteratur kan konsekvensen af den aktuelle proteinprocent estimeres. Tabel 1 viser udviklingen i foderudnyttelsen og brystkødsudbyttet ved forskelligt indhold af protein i hveden, og anviser samtidig den nødvendige justering i tildelingen af egen hel hvede for at opnå omtrent samme næringsstofprofil. Eksempel: Det fremgår af tabel 1, at et proteinindhold i egen hel hvede på eksempelvis 7,9 procent betyder, at det anvendte hvedeprogram skal reduceres med 1,9 procent hel hvede, for at næringsstofprofilen passer.

Den enkelte slagtekyllingeproducent kan derfor ud fra viden om sin egen hvedekvalitet foretage de nødvendige justeringer på bedriften ved at justere hvedeandelen i forhold til den kendte proteinprocent og brug af oplysningerne i tabel 1. Her er det vigtigt at bemærke, at justeringen i hvedeandelen på baggrund af analysedata kan justeres begge veje.

Næringsstofanalyser af egen hvede

Den mest økonomiske fodring opnås derfor ved at justere hvedetildelingen ud fra kendskabet til proteinprocenten i sin egen hele hvede. Det er derfor nødvendigt at foretage en analyse af den anvendte hele hvede fra

årets høst. Vi kan tilbyde at udføre disse analyser til en favorabel pris, og I kan selv indsende prøverne til analyse medfølgende en analyseblanket fra Videncenteret for Landbrug, Fjerkræ.

Ud fra den indsamlede viden kan fodringen i slagtekyllingeproduktionen optimeres, og samme høje produktivitet kan forventes. For yderligere oplysninger: Kontakt slagtekyllingekonsulent Brian Eskildsen på telefon 2171 7767 eller mail bre@vfl.dk.

Tabel 1. Forventet betydning af proteinindhold i hel hvede og estimerede konsekvenser for produktivitet, samt anbefalede justering af hvedeprogram for opnåelse af samme forventede produktivitet.

Protein i hvede, %	Ændring i foderudnyttelsen, kg/kg	Ændring i brystkødsudbytte, %	Optimal justering af egen hel hvede for opnåelse af samme produktivitet
10,4	-0,014	+0,2	+1,5
9,9	-0,007	+0,1	+0,7
9,4	0	0	0
8,9	+0,007	-0,1	-0,7
8,4	+0,014	-0,2	-1,3
7,9	+0,021	-0,3	-1,9